

Виходить що тижня
в неділю.

Адреса редакції
і адміністрації:

„Свобода“, Львів,
Ринок 10, II. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

ПЕРЕДПЛАТА
вносить в краю: мі-
сячно 80 сот., чверть-
річно 2 зол. 20 сот.
В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодинокі числа коштують
20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

З Центрального Комітету УНДО.

В суботу, 30. березня відбулося засідання Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Об'єднання, на якому голова партії і Парламентарної Репрезентації, д-р Дмитро Левицький зложив звіт з діяльності Парламентарної Репрезентації. Над звітом розвинулася дискусія, а після неї прийнято однодушно таку постанову:

„Центральний Комітет приймає з признанням до відома звіт голови Посольського Клубу, д-ра Дмитра Левицького з діяльності Парламентарної Репрезентації і висловлює їй повне довіря за всю дотеперішню, незвичайно важку та відповідальну політичну працю“.

Паради чи ощадність?

Ніколи не було в Польщі стільки парад, державних свят, прийнять, ювілеїв, іменин і т. п., що тепер за правління однієї. Все те відбувається публічним коштом, бо за все треба платити. Де нема одушевлення, там треба грошей. Тому сума диспозиційних фондів у різних міністерствах виносить 24 мільйони золотих, значить, ті фонди віддають половину впливів ґрунтового податку. А що видається із самоврядних фондів на старостинські авта і т. п., годі обчислити. То робить Польща, що дуситься під тягарем податків і нужди.

А що робиться в інших державах? З Нью Йорку саме доносять, що новий президент Гувер розпочав своє урядування під знаком ощадності. Гувер зарядив, щоби йому не справляли літньої реценсії, яку конгрес ухвалив за попереднього президента Кутліджа. Президентський яхт (розкішний прогульковий корабель) приказав замкнути у пристані, бо його утримання коштує 300 тисяч доларів і zatrudнює значне число моряків, які можуть придатися в американській флотії. Зарядив також багато інших ощадностей.

Так робить президент найбагатшої держави на світі! А в Польщі паради, бенкети, палати, авта і розкіш на горі — одночасно нужда на долі...

Банкромство штучного промислу.

В Польщі говориться багато про творення і підтримку власного промислу, на який витрачається багато державного гроша, занедаючи одночасно рільництво. Як цей промисл виглядає, знаємо всі добре із сумної практики. Зловживання, банкрутства, а в найкращім випадку лихий гвар, що не витримує конкуренції товару заграничного.

В Познані збанкрутувала недавно фабрика штучних навозів „Сурофосфат“. Справою займався суд і зарядив арештування директорів: інженіра Марцінковського, д-ра Лабендзінського і Галеуша Миколайчика. Допустились вони різних зловживань, між іншим векселевих. Недобір фірми виносить коло півтора мільйона золотих.

На хліборобські ціли.

Представники Державного Банку Рільного і Центрального Земельного Банку переговорюють з французькими капіталістами в Парижі в справі зятягнення позички. Державний Банк Рільний дістав довгоречинцевий кредит у сумі 50 мільйонів золотих. Цю суму мають призначити на різні хліборобські ціли. Розуміється, для діличів, бо дрібні господарі, особливо українці не мають до цього банку приступу.

Розв'язання Студентської Громади.

Сенат львівського університету розв'язав українське академічне товариство „Студентська Громада“ у Львові. За причину подав: „діяльність, що виходить разячо поза рамки обсягу діяння товариства, означеного в статуті, ухваленим академічним сенатом“.

Майно розв'язаного товариства переходить на власність Т-ва „Просвіта“.

Безробіття в Польщі.

На основі урядових обчислень в Польщі було в половині березня ц. р. зареєстрованих 182.638 безробітних, між ними 33.668 жінок. Безробіття в Лодзі, Радомі і Кракові зменшилося незначно, зате в інших промислових округах побільшилося.

Весняні води.

Небезпека вилуви гірських рік у Східній Галичині маліє з кожним днем. По донесенням із станиславівським, товмацьким і городенським Дністер не загрожує небезпекою. В повіті Калущ і Рогатин плине на Дністрі крига, а накопичення розсаджують військові сапери. В кількох загрозованих селах виселено людей із хат.

Спис чужинців.

Міністерство внутрішніх справ зарядило новий список усіх чужинців, що живуть у Польщі. Списування зачалось 1. квітня і буде тривати до кінця червня ц. р. В місцевостях, положених далеко від повітових осередків, реєстрацію будуть переводити окремі урядовці, вислані повітовими старостами. У всіх інших місцевостях чужинці у віці понад 16 літ мусять обов'язково зголошуватись особисто до реєстрації в старостах. За нествавлення до реєстрації грозить кара 3.000 зол., 6 тижнів арешту і вислання за границю Польщі. Чужинці, що хотять перебувати в Польщі після реєстрації довше як два роки, мають просити о це при реєстрації.

Подвиг німецької техніки.

Німеччина знову здивувала світ подвигом своєї техніки, на який не здобувся досі жаден інший нарід. В місті Фрідріхсгафен побудовано новий повітряний корабель „Граф Цеппелін“, що відбув минулого тижня окружну дорогу поперек 8.000 кілометрів на протязі 81 годин.

Це великан, що важить з цілою машинерією коло 45 тон і наповнений 90.000 кубічних метрів газу водня, який удержує його в повітрі. До руху служать мотори, порушувані мішаниною бензолю і бензини та новим газом, винайденим німцями. Корабель забрав 50 пасажирів, що примістилися вигідно в кабінах і дивилися з гори на околиці. Кермував ним д-р Екнер, що вже відбув раз таку повітряну подорож до Америки.

Цим разом „Граф Цеппелін“ летів опершу на полудне, опісля над Середземним Морем скругив на схід, перелетів понад Рим і полудневу Італію, далше понад Йонське море, Грецію, Егейське море і дістався аж над Палестину. Звідси завернувшись на північний захід і понад Грецію, Югославію, Мадярщину та Австрію вернув назад до Фрідріхсгафену.

Скрізь по містах, понад якими летів цей повітряний корабель, стрічали його товпи населення, яким пасажири скидали листи і картки.

Який буде квітень?

На це питання метеорологи, себто вчені, що досліджують погоду, дають тільки приближну відповідь. Погода в квітні буде сильно змінатись: лагідні і теплі дні будуть чергуватись зі студеними, дощистими і вітристими. Пригадається від часу до часу й сніг. Зимніше буде першого тижня і коло 20-го квітня.

Весняні роботи в полі не скоро можуть зачатись. Наслідком недавніх сильних морозів земля ще грубою верстовою замерзла. До пільних робіт, на думку хліборобів, можна буде взятись за кілька тижнів, найраніше в другій половині квітня.

Народний масток Німеччини.

Німецький статистичний уряд обчислив, що народний масток Німеччини зменшився на половину в порівнянні зі станом перед війною. В 1913 р. цей масток представляв вартість 157 мільярдів золотих марок, а тепер тільки 97 мільярдів. Пересічний оборотовий капітал на цілу Німеччину зменшився після війни в порівнянні з передвоєнним більше як на 50 проц.

Воздушними шляхами.

Крім лету німецького повітряного корабля „Цеппелін“ історія воздухоплавання збагатилась також летом двох еспанських летунів Ігізіяса і Хіменса понад Атлантийський океан до Полудневої Америки. Летіли 44 години літаком і осіли в бразилійському місті Багія. По дорозі мусили боротися з противними бурями і тільки справності апарату і мотору завдячують, що вийшли з виправи живі.

Одночасно два бельгійські летуни вилетіли з Антверпю до Конґа, в середній Африці. Їх подорож скінчилась нещасливо, бо літак упав у Марокко і розбився, а летуни тяжко потовклися. Мимо численних проб доси ще ні разу не удалось бельгійцям прямо до бельгійської колонії в Конґо.

Чотири роди засланья.

Радянський уряд установив чотири роди кари, званої засланням: 1) заслання на один рік в околиці європейських губерній; 2) заслання на довший час без обов'язку сповнювання примусових робіт; 3) заслання на довший час з примусовими роботами; 4) заслання на довший час у безлюдні сторони в острим кліматом і з примусовими роботами. Ті кари відповідають степеням провини супроти радянської держави.

Господарське віче в Стрию.

В четвер, 28. м. м. відбулося в Стрию з приводу загальних зборів філії „Сільського Господаря“ господарське віче при участі поперх півтора тисячки осіб. Отворив віче голова філії пос. Остап Луцький, що виголосив довшу промову про сучасне положення в українській селі, викликав нещасливою державною господаркою. Промову пос. Луцького нагородили зібрані гримкими оплесками.

Крім того промовляли інж. Мосора, інж. Палій, проф. Холівчук, інж. Гр. Герасимович, селяни Гранас, Косило, Яців і інші.

Віче тревало п'ять годин.

Ріжні вісти.

Радянський уряд рішив звільнити з посади дві тисячі професорів вищих шкіл, підозрюючи їх за ворожий настрій супроти більшовицького ладу.

Троцький, що перебуває далше в Царгороді, звернувся до своїх знайомих в Австрії, щоби ввєднали йому право візду до Австрії.

Бувшого міністра війни на Лотві Гольдмана засуджено в Ризі на рік в'язниці за присвоєння грошей і цінних паперів у сумі коло 20 тисяч доларів. Гольдман зорганізував латиського Стріляця і був виднішим народнім діячем.

В Китаю розстріляно губернатора провінції Кантону, марш. Лі-Хі-Суна, що причинився до англо-китайського зближення.

Комунікат.

Польські і т. зв. українські, ворожі нам партії використовували не раз відомі виступи, а останно в дні 19. березня ц. р. о. Володимира Громицького, гр. кат. пароха в Тернополі, в боротьбі проти нашої партії, зачислюючи о. Громицького членом Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Подаємо отсим до прилюдного відома, що о. В. Громицький ніколи не був і не є членом нашої партії.

Львів, дня 31-го березня 1929 р.

Головний Секретаріят УНДО.

Огляд діяльності Українського Клубу

в останній бюджетовій сесії.

Як довго тривала сесія?

Осіньна т. зв. бюджетова сесія польського союму тривала від 31. жовтня 1928 р. до 25. березня 1929 р., отже несповна 5 місяців, рахуючи туди вже й Різдвяні ферії.

Серед яких умов прийшлося послам працювати?

Замало є сказати, що нашим послам приходиться працювати на варшавському парламентському ґрунті серед умов ворожих. Треба ще ці умови ближче пояснити. Отож після того, як ділом минулого року УНДО розвело скрізь по краю масові віча (посли й сенатори відбули тоді понад 1000 віч) і як наші посли брали участь у міжнародних конгресах у Берліні та Женеві, вшепольська преса та всякі інші газетки в роді краківського „Курера“ повели проти нашої парламентарної репрезентації шалену нагітку. Саме ця нагітка створила у соймі ще гіршу атмосферу (настрій) ніж це було раніше. Але ось безпосередньо після відкриття сесії, на тиждень перед першим засіданням, сталися у Львові криваві події в дні 1. листопада. Ці події, відповідно освітлені цілою польською пресою, ще дужче розятрили польську соймову більшість проти наших послів. Отже вже на самому початку осінньої сесії панував у соймі настрій, серед якого було просто неможливо спокійно працювати. Це стало ще важче, коли у відповідь на справедливі вимоги наших послів чи то міністер внутрішніх справ Складковський чи то міністер земельних справ Незабітовський чи такі посли з ББ, як Брузельський, Валевський і ін., виступали з такими заявами і промовами, які, як відомо, страшенно хвилювали ціле українське громадянство і мусили негайно дістати гідну відповідь.

Ба, але й загально-польські відносини не сприяли нашій парламентарній праці. Адже поміж соймом і урядом велася цілий час запекла війна, супроти якої усі взагалі інші справи мали для польських послів другорядне значіння. Потім клуб ББ зголосив проєкт зміни конституції, біля якої загорілася нова шалена боротьба. Маршалок Пілсудський виступив на сенатській бюджетовій комісії з промовою, яка наробила великого шуму; то знову ціла увага і сойму і уряду була зосереджена на справі обвинувачення міністра фінансів Чеховича у незаконній видачі п'ятисоттисяч міліонів зол. Таким робом всі „меншостеві“ справи взагалі були легковажені, як щось другорядне, і з природи річі дуже важко було позискати для українських справ належне їм зацікавлення, тим паче, що вони завжди були нехтовані.

Як і скільки працювали наші посли і сенатори?

Не вважаючи на повище описані несприятливі умови (а може якраз тому!) діяльність наших послів і сенаторів була надзвичайно жива, метка й всестороння. Отсе перегляд виступів Українського Клубу (УНДО) на повних засіданнях сойму:

На першому таки засіданні 6. листопада 1928 р. посол Хруцький використав генеральну бюджетову дискусію для порушення львівських листопадових подій. 13. листопада пос. д-р Загайкевич мотивував негайність внеску Українського Клубу в справі тих подій. 16. листопада пос. д-р Блажеквич промовляв при справі новелізації (зміни) декрету про карно-адміністративну поведінку (про адміністративні кари). На тому самому засіданні пос. Хруцький мотивував негайність внеску в справі розбірки церкви в Острові на Холмщині. 23. листопада пос. Вислоцький промовляв проти урядового законопроекту на новий ґрунтовний податок. 30. листопада голова Клубу пос. д-р Дмитро Левицький зголосив протест-заяву з приводу зневаження посла Хруцького послом Полякевичем (ББ). 5. грудня пос. Рудницька виголосила промову при справі кваліфікацій (наукового степеня) учителів середніх шкіл. 28. січня 1929 пос. д-р Біляк промовляв за уділення димісії міністрови справедливості Царові. При бюджетовій дебаті виступило іменем Українського Клубу 9 промовців. Між 31. січня а 7. лютого промовляли: пос. Паліїв і пос. Луцький як головні (генеральні) промовці, один освітлюючи загально-політичне положення, другий загально-господарське; пос. Кузик виступав при бюджеті міністерства праці і суспільної опіки, пос. Целевич при міністерстві внутрішніх справ, пос. Кохан при міністерстві публичних робіт, пос. Тершаковець при міністерстві земельних справ, пос. Великанович промовляв про шкільно-освітні справи, пос. о. д-р Пелліх про церковні, пос. д-р Загайкевич про справи судові. Поза бюджетом на пленарних засіданнях виступали ще: пос. д-р Загайкевич в справі зміни декрету про адміністративні кари; голова Клубу пос. д-р Дмитро Левицький в спра-

ві зміни конституції; пос. Павло Васильчук (з уповноваження Клубу) проти московського „договору приязни“, пос. д-р Загайкевич в справі обов'язкового знання української мови судьями на наших землях; він також в справі відписання оплат за перевіз вугля для потерпілих від повені і за повернення суду в Новому Селі, до тої останньої справи промовляв також пос. д-р Ст. Баран; пос. Луцький виступив на останньому засіданні сойму 25. березня з великою господарською промовою; крім того він окремо виступав проти т. зв. свинського синдикату; пос. д-р Біляк мотивував нагний внесок у справі подій у Жабчу; він також промовляв у справі пролонгати платності податків потерпілому від морозів населенню; пос. Целевич — у справі емеритального закону, пос. Кузик у справі годин торгівлі кооператив; пос. Рудницька — в справі розв'язання „Союзу Українок“.

Знову у сенаті на повних (пленарних) засіданнях виступили з великими промовами сен. д-р Троян (про загально-політичні відносини), сен. Бараник (про політику міністерства внутрішніх справ), сен. Кисілевська (про політику міністерства освіти) і сен. Кузьмин (про наші господарські злидні). Крім того з заявою про недовіра пустим словам приязни з боку ББ виступив сен. д-р Горбачевський.

Крім того наші посли брали найживішу участь майже в усіх комісіях сойму, головнож у комісії: адміністративній (пос. Целевич), конституційній (пос. д-р Блажеквич), бюджетовій (посли Целевич і Хруцький), правничій (д-р В. Загайкевич), освітній (посли Великанович, Рудницька і Хруцький), земельній (посли Луцький, Тершаковець і Вислоцький), закордонній (посли д-р Д. Левицький і Паліїв), земельних реформ (посли Луцький і д-р Баран), суспільної опіки (пос. о. пралат Куницький і о. Ганушевський), відбудови краю (пос. Заваликут) і охорони праці (пос. Максимович).

За осінньої сесії Український Клуб зголосив 137 інтерпеліцій і 48 внесків. Загалом від початку сойму, себто за один рік, Клуб зголосив 235 інтерпеліцій і 72 внески. На те дістав відповідь на 71 інтерпеліцій.

Про різні перепалки, демонстрації, інтервенції та виступи в дрібніших справах не згадуємо. Зате з важливіших подій згадаї треба, що в дні 9. листопада м. р. Український Клуб разом з білоруськими послами склав письмнену заяву, що стримується від участі у святі роковин польської державности, а під кінець сесії листом повідомив маршалка сойму Дашинського, що не має до нього довіря за його неприхильне трактування Українського Клубу і його справ. 23. січня відбулося у помешканні Українського Клубу спільне святочне засідання наших і радикальних послів з нагоди Великих Роковин.

Що Український Клуб добув?

Певна річ, що говорити про якісь поважні здобутки на парламентарній арені в останній сесії не можна. Відома загальна урядова політика й згадані на вступі особливі умови цілком це унеможливлюють. Відношення соймової більшості до українських справ в останній сесії найяскравіше виказує голосування над бюджетом, в якому счеркнено навіть марних 200.000 зол. допомоги „Ойському Господареви“ і ще нужденніших 200.000 зол. на початкову організацію українського університету!

Але не можна теж казати, що наші посли нічого зовсім не здобули. Ні, їхня праця таки не пішла надармо! Перш усього вони своїми сміливими виступами і своїми наскрізь річевими промовами та всесторонньою пильною працею придбали пошану українському національному парламентарному заступництву. Далі: ціла польська більшість мала знову нагоду повних п'ять місяців вічно слухати речі для себе немилі, наслідком чого в них таки мусіло залишитися пересвідчення, що політика відносно українців є кепська і коли не піде по лінії заспокоєння справедливих українських вимог, то буде ще гірше. Таким робом минула сесія таки приблизила бодай на крок вперед зміну урядової національної політики. Далі: своїм опозиційним становищем Український Клуб допоміг польській лівіці боротися з нинішнім режимом як із безпосереднім лихом, і допоміг до переведення таких справ, як усунення з бюджету ріжких прикрих для нас позицій (диспозиційні фонди!), для підкреслення потреби контролі сойму над державними видатками (поставлення міністра фінансів перед суд) і т. д.

Вправді більшість українських внесків зазнало сумної долі: вони досіль спочивають по комісіях і ледве чи побачать відтіть денне світло, але всетаки там ведеться за них боротьбу і тим підкреслюється факт, що ці справи таки існують.

ють (справи шкільні, адміністративні і т. д.). Однак ціла низка справ, головнож господарських, таки була полагоджена. Туди належать справи: підвищення мита на експорт грису і масла; зміна поганого синдикату експорту свиней; закон про урегулювання табул парцелянтів, передача спадкових справ судам (а не нотарам); увласнення чиншовників на Волині; відкинення податкових проєктів; нова реєстрація інвалідів; пересунення податків на осінь; законопроєкт про збори і самоврядування (у комісіях) і т. д. і т. д. Усі ці справи або вже вирішені, або будуть швидко порішені при найбільш діяльній співпраці Українського Клубу. Також чимало наших інтерпеліцій всетаки полагоджено корисно.

Словом: посли й сенатори не дармували і належить їм за те спасибі!

Перед зміною уряду.

Найважнішою справою, якою займаються тепер політики в Польщі, це зміна польського уряду, що має прийти в найблищому часі. Уступить мабуть прем'єр Бартель, міністер внутрішніх справ Складковський та ще дехто з міністрів, що взяв участь у боротьбі між урядом і соймом. Все те малоб статись на бажання американського фінансового контрольора Девея, що звернув увагу президента Мосціцького на невдоволення американських капіталістів з теперішнього економічного і політичного положення Польщі. Свідчить про це в Америці спадок курсу польської стабілізаційної позички з 87 на 82. Недостача парламентарної контролі над державною господаркою не подобається американським банкірам. А що Польща винна їм великі гроші, то мусить з ними числитися.

Зачувати, що зміну уряду з польського боку уявляють собі в двох напрямках: одні хотіли би утворити уряд „сильної руки“, що зняв би рішуче становище супроти сойму, другі є за урядом „співпраці з парламентом“. Сяк чи так, теперішній прем'єр Бартель мавби зробити місце комусь, що повів би державну політику на нову дорогу. Чи буде ним сам марш. Пілсудський з групою полковників, чи хто інший, про це ходять різні толки.

Жидівські газети пишуть, що новий уряд налаштує мирні взаємини не тільки зі соймом, але й з національними меншостями. При президії ради міністрів має бути утворений підсекретаріят для справ національних меншостей, хоч такі проби полагодження справи вже були і ні до чого не довели. Похибкою булоб утворення уряду з військових осіб, бо на Заході вважалиб це початком диктатури та грізних внутрішніх ускладнень.

Взагалі політичне положення у Варшаві сильно напружене і повне дожидань. Всі цікаві на думку марш. Пілсудського, але він тепер хорий і з ніким не стикається. Можливе, що вже найблищі дні принесуть якесь прояснення.

Наші злидні.

На останньому соймовому засіданні 25. березня при обговорюванні господарського положення Польщі виголосив пос. Ост. Луцький довшу промову, в якій подав вірний образ польської державної господарки, що не є рентовна, кривить хліборобство і підриває основи народньої господарки. Польський промисл не видержує конкуренції на чужих і внутрішніх ринках і держиться тільки картелями. Торговля паде, бо впала купча сила зубожілого населення. На всіх ділянках господарського життя грошева скрута. В заповнення американського комісара при Польським Банку Девея про корисний господарський стан Польщі за границею ніхто не вірить, бо положення тяжке і буде ще гірше.

В найгіршім положенні знаходиться рільництво. Держава досі не дала нашому населенню ніякої винагороди за воєнні шкоди і навіть за воєнні чинитби для польської армії. Державна господарська політика цін до 1926 р. нищила хліборобів. Вправді на короткий час зрівноважилися промислові ціни з цінами за хліборобські продукти, однак минулої осени уряд митною політикою знову довів до спадку хліборобських цін. З кінцем минулого року зазначився катастрофальний упадок цін на худобу. Синдикат для вивозу безріг є корисний для купців а шкідливий для годівельників. На піднесення хліборобської культури уряд не має грошей, але на будівельний рух по містах способи знаходяться. Деякі наші громади рішили ратуватись перед нуждою в здержливості від алкоголю. Однак польська влада виступила проти цієї акції а міністер внутрішніх справ Складковський назвав протинальогольний рух нашого населення протидержавною агітацією.

Дальше представив промовець податкову політику держави, що спинює розвиток господарського життя а задуманими новими податками може зовсім його вбити. Парцеляційна політика перемінилась в колонізаційну. Навіть кредит став засобом польської політики.

БЛІДНИЦЮ БРАК КРОВИ усуває

ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ на еспанській малядзі регулює жіночі недомогання, додає сили, збуджує апетит, припиняє крові, швидко повертає сили жінкам по алогах, а спеціально лікарі поручають у грудних недугах, по перебутих важких недугах, при загальній ослабленню, обірванню, при нехитті до життя, млостях, заворотах голови, фізичнім і духовім вичерпанню. До набуття в апіках і другеріях а де нема на складі, замовляти прямо в фабриці, щоби остерігтися підробок, виразно жадати **Мра Кшиштофорського ВИНО ХІНОВО-ЗАЛІЗНЕ**. Підроблені відкинути! Менша фляшка з пересидкою зол. 3-50, 5 фляшок 13 зол. — Подвійна фляшка з пересидкою зол. 5-00, 5 фляшок 22 зол. Виключний склад і виріб на Польщу: **Хемчна фабрика 38 Mr. Krzysztoforski, Tarnów VII. 23—?**

хліборобство шукає виходу тільки в кооперації, яка також не користується ніякою підмогою з державних фондів, на які йдуть гроші також українського податника.

Одним з нових засобів некорисної для села державної політики є примусове обезпечення селянських рухомостей, домашніх звірят і всього урожаю в польській урядовій асекурації. Навіть еміграція опинилась в руках політики. Минулого року вислала Польща до Німеччини 85.000 сезонних робітників, але між ними тільки 530 українців. До Аргентини і Канади наших людей не пускається, зате спрямовується їх до Бразилії, Перу та інших диких країн. А всякі кошовні поради, що діється у східно-галицьких воєвідствах, стягання різних данин на польські цілі, при одночаснім нехтуванню суцільних потреб українського населення викликають ще більше невдоволення з державної господарської політики. Держава нягло і сильно поставила великий державний скарб, однак підірвала суспільне господарство, передовсім хліборобське.

3 хліборобської організації.

Нарада „Сільського Господаря“ в Бурштині.

Дня 26. березня ц. р. відбулася в Бурштині нарада „Сільського Господаря“, що мала за завдання обговорити потреби сільського господарства Бурштинщини та поглибити працю „Сільського Господаря“ в тамошній околиці. Нарадою проводив о. Хабурський, голова філії „Сільського Господаря“ в Рогатині та інж. Віктор Вакуловський, повітовий агроном. Делегати „Сільського Господаря“ зі Львова виголосили реферати, а саме: інж. Євген Храпливий про працю і завдання „Сільського Господаря“ та інж. Гриць Герасимович про меліорації, комасадії, самоврядні справи і організації жінок в „Сільському Господарі“.

По рефератах виявилась дискусія над всіма болячками оїм Бурштинщини, а в її висліді винесено такі постанови: Господарська нарада „Сільського Господаря“ в Бурштині 1) визнає місцеве промадянство, а зокрема хліборобів Бурштинщини оквижити філію „Сільського Господаря“ в Бурштині, яка є конечною для піднесення господарки хліборобів та оборони їх хліборобських прав. 2) Рішає, що в Бурштині є необхідним агроном, що вчив би новітньої господарки і переводив організацію Кіружків „Сільського Господаря“. 3) Визнає всі села Бурштинщини, щоби сейчас приступили до закладання у себе Кіружків „Сільського Господаря“, бо тільки вони стануть основою відродження українського хліборобства. 4) Визнає всі села Бурштинщини, щоби переводили в себе комасадії (зєдинення) ґрунтів, та меліорацію (поправу) ґрунту і сіножатий, а технічну роботу щоби передавали виключно Технічному Бюрови „Сільського Господаря“ у Львові. 5) Визнає всі громадські ради Бурштинщини, щоби приступили до поправки громадських пасовищ та перевели це через Технічне Бюро „Сільського Господаря“.

В нараді, яка мала наскрізь діловий характер, взяло участь около 400 селян, в тому около 60 господинь. Ця нарада дасть певну основу до розбудження нового життя на селах Бурштинщини.

Що чувати у світі?

Радянський уряд підписав з американськими капіталістами умову, на основі якої вони зобов'язалися вложити в радянський металевий промисл на протязі одного року суму мільярд доларів. Большевики, що виповіли війну всему капіталістичному світові, дуже тепер щасливі, бо повисла умова на перший крок американського уряду до визнання радянської держави.

Страйк німецьких селян проголосив сільсько-господарський союз в німецькій провінції Ганновер. З днем 1. травня ц. р. селяни мають перестати купувати убрання, біля, сільсько-господарські машини та всякі промислові вироби. Цим страйком союз хоче звернути увагу на тяжке положення і надмірне податкове обтяження німецьких хліборобів.

Грецько-югославянське порозуміння. В сербській столиці Білгороді підписано договір приязни між Югославією і Грецією. Обидві держави зобов'язуються спільно підтримувати себе для удержання теперішніх границь, не вести зі

собою ніколи війни, а всякі непорозуміння полагоджувати мирним способом.

Англія і Америка вже від довшого часу дуть коти між собою за панування над морями. В останнім часі напружені відносини ще більше загострилися через припадок з англійським кораблем „Аймеллоно“, що віз горівку з Канади до Мексика. Недалеко берегів Флориди дігнала його американська канонірка і хотіла зревідувати, а коли „Аймеллоно“ на це не дозволила, американці обстріляли її з гармат і затопили, навіть з ратунковими човнами. Залогу виратували. Англійський уряд виступив за це з дуже гострим протестом проти американського уряду, але цей оправдується, що „Аймеллоно“ пачкувала алькоголь до Зєдинених Держав, де він заборонений. До англійського протесту прилучився також канадський уряд.

В Китаю вибухла знову домова війна. Мимо хвилевого обєднання китайських провінцій під проводом нанкінського національного уряду, до домового миру не прийшло. Китай поділено на шість військових кругів під правлінням майже незалежних генералів, які не хочуть зречися добровільно прав, набутих підчас довголітньої революції. В зв'язку з тяжким господарським положенням краю йдуть беззастанні спори між поодинокими генералами і центральним урядом. Спори ті підтримують і використовують заграничні держави, як Японія, Англія, Америка, а врешті большевики, і от в останнім часі між військами, що остали вірними центральному уряду, і військами непокірних генералів розгорілись знову завзяті бої. Воєнне щастя змінюється часто, однак все буде залежати від того, по чийй стороні стане генерал Фенг, християнин, що має найліпше військо. Біля Нанкіна стоять воєнні кораблі чужих держав і чекають на хвилю, коли й їм прийдеється промовити гарматами.

В Мексику йдуть завзяті бої між державними військами і повстанцями. По обох сторонах є великі страсти. В останніх днях ген. Альмазан здобув головну квартиру повстанців.

В Афганістані розгорілась знову війна. Аман-Улаг зі 30-тисячною армією маширує на головне місто Кабуль. Рівночасно над африканською границею збираються большевицькі війська. Крім того Аман-Улаг має запевнену поміч Персії.

НОВИНКИ.

— Для української дитини в Галичині. Заходом „Українського Товариства охорони дітей і опіки над молодію“ у Львові українці в Сполучених Державах північної Америки зложили 4.322 долари для української дитини в Галичині. Як відомо, в тій справі їздил з рамени згаданого товариства делегатка п. Марія Говиковичева до Америки.

— В справі зниклих паспортів оплат. Зачувати, що польський уряд під впливом дискусії в соїмі задумує обнизити паспортні оплати. Правдоподібно оплата від паспорту буде вносити 125 зол.

Еміграційний Дім у Львові. Державний скарб закупив у Львові при вул. Листопада 4-поверховий дім, в яким найде приміщення готель для емігрантів. Крім того будуть тут біра еміграційного уряду, редакції еміграційних газет і т. п. Для наших емігрантів цей дім буде великою вигодою, бо тепер вони не будуть крутитися по вулицях, але знайдуть у ньому спокійне приміщення з нічлігом, харчами та всякою опікою. Куплений дім ще не викінчений, він шойно під дахом. Але зараз з весною приступлять до викінчення, щоби в найкоротшім часі віддати його до ужитку.

— Арештування. У Львові арештовано студентку університету Аделю Винницьку, доньку священика, під замітом, що вона брала участь у нападі на грошевого листваря при вул. Городецькій.

— Великі грошеві зловживання викрито в польських Банку Гіпотечнім у Львові. Касієр Сафір у змові з кількома іншими урядовцями виймав щаднічкі вкладки, вложені чужими особами, й обертав їх на біржові спекуляції. Справа виявилась, коли касієр занедужав і лишився дома, а одна пані зголосилась по свою ошадність 1.700 доларів, які були виняті. Зловживання доходили до 60 тисяч доларів, але, як запевніє дирекція, будуть покриті мастком винуватців.

— Під замітом комуністичної агітації арештовано в Дубенщині і Ковельщині кільканайцять осіб, переважно селян.

— Не хотів присягати. На судовій розправі у Львові проти Василя Проця з Тенятиск один свідок не хотів присягати, кажучи, що належить до секти методистів, котрі ніколи не присягають. За опір трибунал засудив його на 30 зол. гривни і 24 години арешту. На другий день, відсидівши кару, свідок знову відказався присягати, наслідком чого знову засуджено його на 24 години арешту. Цим разом суд вдовольсє відчитанням зізнань, зложених тим свідком у слідстві.

— Крадежі на залізницях. У Львові має відбутися великий судовий процес проти урядників дирекції залізниць Влад. Павловича, Конасієського і Скурди за зловживання при доставках, наслідком чого державний скарб потерпів мільйонної страти. — В Кельцях арештовано 4 магазинерів і 15 залізничних робітників за крадіж

посилок. Стверджено між іншим, що вони продірали вали бочки з вином і при помочи гусячих пер випускали вино до фляшок. При ревізії найдено у них багато крадених річий.

— Сержантови всьо вільно. На станції Розвадіє (під Сяном) зголосився до поспішного потягу, що їхав зі Львова до Варшави, якийсь сержант, щоби їхати до Заклікова. Коли йому сказали, що в Заклікові поспішний потяг не стає, він заявив: „Для сержанта поспішний потяг повинен стати там, де йому треба“. Врешті потяг рушив в дальшу дорогу і про сержанта забули. Нараз потяг станув. Хтось потягнув за самочинну гальму. Шукають, хто це зробив, а з потягу вийшов сержант з револьвером у руці і цєз у нічний темряві. Це було на станції Закліків. Якби то зробив якийсь цивільний, був би дістав кару, але сержант — йому всьо вільно...

— Фальшиві долари. У Львові появилсь фальшиві долатрові банкноти, головню 10- і 50-доларові.

— Великий обманець. Польська кооператива „Рольнік“ поручила Яковови Шуцманови зі села Кавська повіт Стрий продати кілька вагонів збіжжя і бараболі місцевій людності. Шуцман все те продав, але замість грошей дав кооперативі векслі від селян. Коли прийшов речинець платности, показалося, що всі векслі були Шуцманом сфальшовані. Він продав був за готівку і гроші присвоїв собі. Дальше показалося, що Шуцман понатаїв селян на різні грошові суми, за які обіцяв виробити їм корисні вироби в процесях. Від одного господаря видурив яльєку на „дерекупство судді“, від іншого на ту саму цінь 200 зол. Крім того як заступник польської примусової асекурації допустився різних зловживань. Шуцмана арештовано.

— Жінка за корову. Один господар у кросненському повіті продав у місті корову за 300 зол. Корову купив жид Н., але гроші обіцяв дати піанійше. Незадовго приходить господар до Кросна упоминатися по гроші і так собі сподобав жінку купця, що предложив йому замінити проданої корови за жінку. Купець згодився, але жінка не годилася бути заплаотою за корову. Тоді господар у дався за порадою до магістрату, де його висміяли. Остаточню мусів заскаржити купця до суду, домагаючись від нього вже не жінки, але 300 зол.

— Ті не дармують. До біра нафтового товариства „Галичина“ у Львові дісталися вломники і розбивши касу, вкрали тисячу доларів.

— Вибух у сільській крамниці. В селі Підляше волощівського повіту в крамниці Ф. Возняка ошівся страшний вибух, що розніс ціле склепове урядження і вирвав вікна і двері. Одну особу убило а сім осіб покалічило, між ними три особи дуже тяжко. Вибухли великі запаси каліхльорієм, вибухового матеріалу, вижваного до великодньої стрілянини. Пору мати розум і занехати продавання вибухового матеріалу до дикої стрілянини.

— Огні. В Станиславові згорів тартак фірми „Зет-Поль“. Шкода вносить 200.000 зол.

— В обороні царя. Большевицькі газети доносять про такий випадок в селі Михайлівці ставропольської губернії. В 1921 р. селянин Тарасов написав до сина, що служив тоді в червоній армії, щоби покинув військо і вернув до дому, бо „бореться проти царя“. Коли син прибув до дому, батько кажував його в кайдани і замкнув в пивниці, в якій передержав його 8 літ. Аж як старий Тарасов умер, син вийшов на волю. За той час він зовсім посивів і на половину збожеволів.

— Тайну друкарню викрито при вул. Коперника у Львові в мешканню якогось Н. Семкова. Була це друкарня комуністичної партії Західної України, що виготовляла комуністичні відозви. Семкова арештовано.

— Наслідки вільної любови. Молоду дівчину з Любич вел. пов. Городок, Марію Кертуцьку арештовано у Львові з клунком, в явм принесла трупа своєї 18-місячної дитини. Оповіла, що не могла дитини вижити, а рідний батько і матуха викинули її з хати, кажучи: „Кинь бахора під потяг, а сама повісья“. Тому вона вбила дитину і принесла до Львова, щоби тут підкинути трупу коло шпиталю.

— Хто убив? Перед судом присяжних у Львові відбулася розправа проти парубка з Тенятиск пов. Рава Руська, Василя Проця, обвинуваченого за вбивство парубка Івана Мельника. Його суджено вже раз минулого року і тоді він дістав кару 8 літ тяжкої в'язниці. Оборонець д-р Л. Галкевич вніс проти цього присуду зажалення неважноти, наслідком чого найвищий суд у Варшаві зніс його і зарядив нову розправу, яка скінчилась увільненням Василя Проця.

— Згорів корабель. В пристані в Гамбурзі згорів німецький пасажирський корабель „Европа“, що був одним з найбільших пароплавів для комунікації з Америкою. Кошти його будови вносили 50 мільйонів марок. Шкода була обезпечена на 44 мільйони марок.

— Вимордували цілу родину. В селі Дубні коло Грозна напали вночі два бандити на дім господаря Гальми. Закадали від нього гроший, які він дістав за продані воли. Коли господар не хотів дати, бандити зарубали сокирами його жінку і 14-літню доньку. Втіли, не забравши нічого. Гроші були сховані у мішку зі збіжжєм за печю.

— 16-літний душоуб. В селі Красній пов. Надвірна мешкала 28-літна сирота Анна Семинишин з 3-літньою дитиною. Жила з праці рук, заробляючи у різних господарів. Минулого року зайшла собі з 16-літнім парубком Андрієм Нагірняком і коли ті зносили не остались без наслідків. Нагірняк рішив її позбутись. За намовою Килиля Болнава роздобув револьвера і коли Ан-

ва прала, застрілив її. Арештований боронився, що хотів її тільки поцілувати. Минулого тижня разом з Боднаром станув перед трибуналом присяжних суддів у Станиславові за злочин убивства. На основі голосування присяжних суддів трибунал засудив Нагірняка на 8 місяців арешту (вина через запобігання остерожности), а Боднара за дла браку вини зовсім увільнив.

З Рідної Школи.

Загальні підсумки сьогорічної коляди на „Рідну Школу“ по повітам і громадам передала Головна Управа „Рідної Школи“ якраз до друку.

Повіти, громади, Круги „Рідної Школи“, товариства, гуртки і поодинокі особи, що займалися збірною коляди на „Рідну Школу“ — всі не встигли ще прислати списків чи грошей, позички, зробити це відворотною поштою, а тоді можна буде їх ще в останній хвилі помістити у загальне зіставлення вже в часі його друку. Хто ж тепер спізнити, не буде міг увійти до загального зіставлення. Гроші з коляди і зіставлення слати прямо до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10

Головна Управа „Рідної Школи“.

Господарський відділ.

Беріться до шовківництва.

Пишуть люде з різних сторін краю до мене і до самбірської філії „Сільського Господаря“ про ціни морвових дерев і морвового насіння, просять продати їм цього товару і радять в справі морви та шовківництва. Всім заінтересованим заявляю ще раз, що в Самборі не продається морвових дерев і насіння. До того ж уповажнене лише товариство „Сільський Господар“ у Львові (вул. Зімоновича ч. 20).

Найліпше булоб, якби якийсь інтелігент в селі тим займався і спитав усіх селян, кільки котрий возьме деревець. За 100 штук однорічних 8 зол., а одно деревце коштує 3.50 зол. Це писмо треба вислати зараз через свою філію до „Сільського Господаря“ до Львова. „Сільський Господар“ видає також раз на місяць газетку під назвою „Шовківництво“ як додаток до часописи „Сільський Господар“, де читач знайде всі пояснення в справі годівлі шовкопрядки і морвових дерев, а незабаром вийде особна книжочка, котру всі дістануть у „Сільським Господарі“. При кінці квітня зачне „Сільський Господар“ розсилати замовлення.

Кожде українське село повинно посадити бодай 100 маленьких однорічних деревець за 8 зол. і бодай 5 дкг. насіння за 1.50 зол. З того насіння повинно би вирости коло 400 деревець. Пригадую, що в землі мочароватій і підмоклій не удається ні одно ні друге. По посадженню треба щоденно деревця і насіння підливати. Щоби насіння скорше зійшло, треба його вимочити на дві доби в літній і соленій воді. Землю треба глибоко сконати, добре згноїти. Решту прочитавте все в часописи „Сільський Господар“ у відділі „Шовківництво“.

Плекайте садовину!

Звертаю увагу нашого селянства, що вже по-та стинати зрази до щиплення овочевих деревець, бо незадовго дерева під впливом тепла зачнуть відживати і соки зачнуть кружити. Стати зрази заховати в зимній пивниці і то десь в піску. Зрази стинати з верха дерева або з полуднево-східної сторони. Хто має гарні сади і добрі гатунки овочів, повинен натяти зразів кількисот прутиків і роздати селянам або задати собі труда і націпити їм, щоби багатство між нашим народом множилося.

Я щороку роздаю кількисот зразів, хто лише зголоситься. Сього року маю також схованих кількисот прутиків яблук-пармен, сливок-ренгльоди і клепарівських черешень, по які до мене огородники йдуть, як по свячену воду, бо ця деревина підчас війни у Львові на Клепарові цілком вигинула, а заховалась десь лише у перемішлянським повіті. Мої яблук-пармени такі красні, що на львівській виставі перед двома роками дістали нагороду. За одно яблук-пармені можна брати пів золотого, виглядає так свіжо, якби нині з дерева зірване, а триматися буде до наших зелених свят. Кождому тих зразів дам, хто лише прийде, а лишню поштою, хто долучить марку на оплату. Сливи-ренгльоди великі як яблук-пармені, можна їх також щипити і колись за них добрі гроші брати, як і за клепарівські черехи, такі великі як сливи.

Звертаю також увагу на те, що крайня пора забратися нашому селянству до нової господарки лісковим горіхом, тим делікатним і ніжним у смаку овочем наших гірських схилів. Як лише сніг злізе, повинні молоді люде викопати собі кільки-або кількинайдцять корчів ліскового горіха і обсадити ним всі неужитки коло хати, всі дебри, урвища, а за рік два возьмуть гарний гріш. Так само повинно наше селянство заощікуватися свербигузом (гече-пече) і обсадити ним всі навіть каменісті дебри та урвища, вирубати верби, а засадити свербигуз, що з його червоних овочів можна

мати дуже добре вино, ліпше як токайське, за що також можна взяти добрий гріш.

Люде добрі, беріться до роботи, старайтеся використати всі твори природи, йдіть з поступом часу, плекайте морвові дерева, розводіть сади, у-благородняйте овочі через щиплення найгарнішими тревалими гатунками, садіть лісковий горіх коло хати, займіться і свербигузом, старайтеся все використати, як це роблять інші народи і тому їм живеться краще на світі.

Іван Филипчук.

Лист до редакції.

Високоповажаний Пане Редактор!

Прошу невідмовити мені помістити в найблищому числі „Свободи“ цих кілька стрічок: Від якогось часу дістаю з почти газетку, якій на імя „Земля і воля“, і хоч я такої не замовляв і передплати не посилав, то вона вперто лізе до могого дому. Цю газетку я завертаю все назад на пошту, а цю дорогого ж за запиту управу цієї влізливої шматки, якої цілю є ширити в нашому терпеливому українському народі москвофільську отрую і кириню, та на якій підставі вона своє сміття мені посилає. Знайте, п. редакторе „Землі і волі“, що я вже від 30 літ є сталим передплатником „Свободи“, котра щиро служить нашій українській народній справі і тому читаю та їй вірю, а такі шматки, як ваша газетка, до моєї хати вступу не мають. Дуріть собі більше хіба тих своїх людців, що вже від давна крутять їм голови, нібито ми українці а москалі (великороси) то „адін рускій народ“! Іван Струтинський, передплатник „Свободи“ в Тужиліві.

ДОПИСИ.

СОРОКИ ПОВ. БУЧАЧ. Культурно-освітня робота.

Наше село не осталося позаду інших організованих громад. Маємо власний читальняний дім, в якому містяться всі наші товариства, як кооператива, аматорський гурток читальняний і Луг. Гарно розвивається особливо Луг, в якому гуртується молодше покоління, що під проводом Василя Василика організувало хор, дає концерти і співає в церкві. Рівночасно аматорський гурток дає часті вистави. Сього року т-во Луг за згодою читальняного відділу постановило з вкладок і вистав поправити театральну салю і прибуцувати гардеробу. Знайшовся ворог культурно-освітньої організації, Петро Хомут, що бунтує мовше свідомих громадян проти Луга, ходить від хати до хати і намовляє батьків, щоби не пускали дівчат на проби співу, але його кириня не припинить ідейної праці свідомішої частини громадян. За ними стоїть лише кілька кириників, а решта йде з поступом, як це діється між культурними людьми.

Член.

КОРЧИН ПОВ. СОКАЛЬ. Забегнені відносини.

Є у нас читальня „Просвіти“, заложена тому два роки, але має нездалий виділ, що кепсько господарить і до нинішнього дня не скликає нових загальних зборів. В читальні нема ніяких газет ані книжок. Вправді аматорський гурток прибурав з кількох вистав трохи готівки, але з неї нема ніякої користи. Читальняні гроші розпозичили між людьми, що ані не думають їх віддавати. Так виглядає у нас культурно-освітня робота! Пора скликати загальні збори, вибрати інший виділ, зробити порядок в читальні і розпочати плянову ідейну працю, як це діється до інших сел.

Гість.

Кооперативно-господарський курс.

Окружний кооперативний Комітет в Турці н. Стр. уладжує в диях 15—28. квітня ц. р. двотижневий кооперативно-господарський курс в домі „Просвіти“. В програму викладів увійдуть такі предмети: кооперативне книговодство, товарознавство, історія кооперативу, кооперативне право, векселеве право, пчільництво, молочарство, історія рідного краю, устрій шадничих кооперативів і економічна та культурно-освітня праця на селі. Навчання безплатне. Всі кооперативи і читальні „Просвіти“ в повіті повинні вислати бодай одного відпоручника на цей курс. Зголошення та всякі інформації в канцелярії д-ра М. Конрада, адвоката в Турці (Народний Дім) найдалше до 12. квітня ц. р.

Цни у Львові.

Збіже. Пшениця 54, ячмінь на мливо 33, овес 35, жити 37, гречка 46.

Набіл. Масло десерове 7, столове 6.80, кухонне 6, сметана 2.40, молоко 0.45, сир звичайний 2, бриндзя 6, яйце 0.16, мід 3.

Гроші. Долар амер. 8.90, канад. 8.82, чеська корона 0.26, австр. шілінг 1.25, лей 0.05, німецька марка 2.14, франц. франк 0.34, швайц. фр. 1.71, фунт штерл. 43.40, червонець 18.

Смішне.

Рідкий святий.

- Яке імя дасте дитині?
- Киріак, куме.
- А звідки вам до голови прийшло таке імя?

— Я навмисне шукав в календарі. Такий святий найліпший, бо має мало людей під своєю спілкою, то найкраще дитину допилює.

Оповістки.

— Від Редакції і Адміністрації „Життя і Знання“. Чергове число 7 і 8 журналу „Життя і Знання“ вийде в подвійнім розмірі, на 64 сторінках, в половині місяця квітня ц. р. Просимо Шановних Передплатників поновити передплату.

— З Т-ва „Відродження“. Надзвичайні загальні збори Т-ва „Відродження“ у Львові відбудуться в неділю 14. квітня в домі „Української Бесіди“ (вул. Рутівського 22). Початок год. 4.30. Порядок нарад: 1) зміна статуту, 2) організаційні справи, 3) внески і запити.

Оголошення.

ПОЗІР! Книжки про Великі Тайни, оголошені в 12-ім числі „Свободи“ Видавництвом „Запорожець“ в Коломиї, вул. Мікшевича 51, висилає лише за попереднім надісланням грошей. — За післяплатою не висилається.

НЕРВОЛЬ

Хеміка Д-ра ФРАНЦОЗА, одинокий радикальний і випробований середник (натирання) проти

РЕВМАТИЗМУ

колення з причини перестуди, проти пострілу, іскіас і т. п.

41 Жадати в аптиках. 21—22

Вирібна і головна продаж:

Аптика МІКОЛЯША Львів, Коперника

НОВИЙ ВІНАХІД XX. ВІКУ.

ПЛОСКИЙ ГОДИННИК

Тільки 5-97 золотих замість 25.

Висилаємо поштою за післяплатою елегантний ніклевий годинник. Звучний хід на каміннях. Вирегульований до хвилини в гарантією за добрий хід до 8 літ. 2 шт. 11'60 зол. 4 шт. 22'68 зол. 6 шт. 33'60 зол. Ліпша якість 7'75 зол., 9'60 зол., 11'50 зол., 13, 18, 21, 25 і 30 зол. на руку з паском 10.50 зол., 14, 17, 20, 23, 25, 30 і 35 зол. З французького нового золота 15.50 зол., 2 шт. 30 зол., 3 шт. 44 зол. З ліпшим механізмом, на руку, з паском 21, 27, 35, 42, 50 і 58 зол. Столові будильники 11, 15, 17 і 20 зол. Ланцуски з нового золота по 1.85, 2.50, 3.50, 4.75 і 5.50 зол. Належитість за пересилку платити купуючий.

Адреса: Józef Jakubowicz Warszawa, Sienna 27.

Фірма існує 30 літ. Нагороджена золотими медалями і хрестами. Багато листів з подяками. З браку місяця тільки деякі подаємо: (3556) Тов. „Як“. За надіслані 3 годинники шире дякую. Я є дуже вдовольний, прошу о надіслання одного годинника за 11.50 зол. З поваженням В. Гайчук, уряд громадський. Свєрже. (3557) Поважаний Пане! Отрим дякую за 5 надісланих годинників, з яких я дуже вдовольний. В будучинні замовлю більшу кількість годинників. З поваженням Алекс. Білий, Тчев. 2-5

ТОМАСИНА

під

марки зізда **ВЕСНЯНІ ЗАСІВИ** марки зізда

ТОМАСИНА є довго тревалим, найуспішніше ділаючим, тому і найдешевшим, фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА містить у собі фосфоровий квас в розпушенім виді і негайно успішно ділає.

ТОМАСИНА містить в собі крім фосфорового квасу також 40-50% успішного майна - безплатно, сиплється перед сійбою або при сїянню зерна, а також поголовно.

ТОМАСИНА є незрівняною на весну і одинокою на луки, пасовська і пастівні рослини.

НОСИФ КАРРАХ Львів,

вул. КОСЦЮШКА ч. 18.

Цінники і повчаючі проспекти даром і оплачено.

КОЛІНСКА ЦИКОРІЯ

і МІШАНКА

„КОЛІНКА“

Знак товарний

„СТАР“

ФАБРИКА ДОМІШОК ДО КАВИ

СУДОВА ВІШНЯ

сп. акц.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ!